

ITE-VET
2016–2018

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Becoming a teacher in business and economics education in Germany

Selected Aspects of School-Based Teacher Training

The following report is a result of the
ITE-VET project which is part of the
Erasmus+ Programme of the European
Union.

This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

**Becoming a teacher in business and economics
education in Germany –**

Становлення вчителя з бізнесу та економіки

**-Selected Aspects of School-Based Teacher
Training**

**-Вибрані аспекти підготовки вчителя на базі
ШКОЛИ**

Übersicht Schulpraktika an Beruflichen Schulen – am Beispiel von Baden-Württemberg

Огляд шкільної практики у професійних школах на прикладі Баден-Вюртембергу

Studierende für das Lehramt an Gymnasien

Студенти

3 Wochen

3 тижні

Orientierungs-
-praktikum

Орієнтаційна
практика

Betreuung
Unis und
Schulen

Керівництво
від
університету

**Bewährungs-
Praktikum**

Bestehen ist erforderlich!

Стажування

Необхідне

Blockpraktikum

12 Wochen

12 тижнів

(вересень-
грудень)

September bis
Dezember

Theoretische
Теоретичний

Betreuung durch

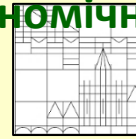
Керівництво
4 Seminare

(16h pro FD plus
32h PÄPsy)

= 100h passiv und
30h aktiv

Studierende der Wirtschaftspädagogik (Σ=10 Wochen)

Студенти економічної педагогіки (Σ=10 тижнів)

3 Universitäten, Studiengang
Wirtschaftspädagogik

4 Berufliche Seminare

Modul 1 –

4 Wochen

4 тижні

Betreuung

durch

Керівництво

3 Universitäten

3 університети

(Beispiel Universität
Konstanz 3. Vortrag
Joachim Dietrich)

Modul 2 –

3 Wochen

3 тижні

theoretische

теоретичний

Betreuung durch

Керівництво 4

Seminare (4h pro

FD Anfang plus

8h PÄPsy

Anfang/Ende SP

Modul 3 –

3 Wochen

3 тижні

(s. Modul 2)

Erfahrungs-

Praktikum

Досвід

практики

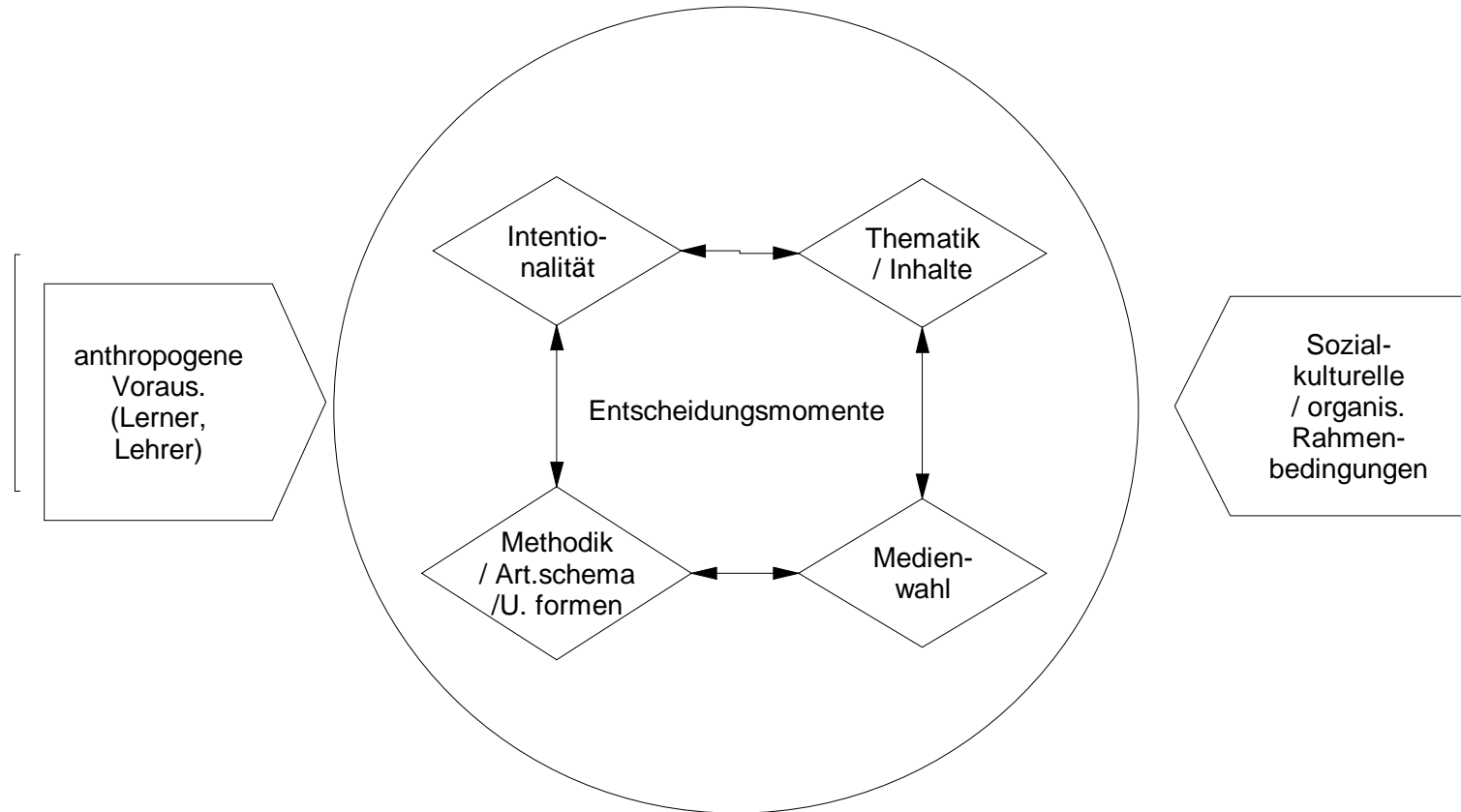
anzuweisen

praktische Betreuung der Schulpraktikanten direkt an Schule

Практичний Керівництво стажуванням у школі

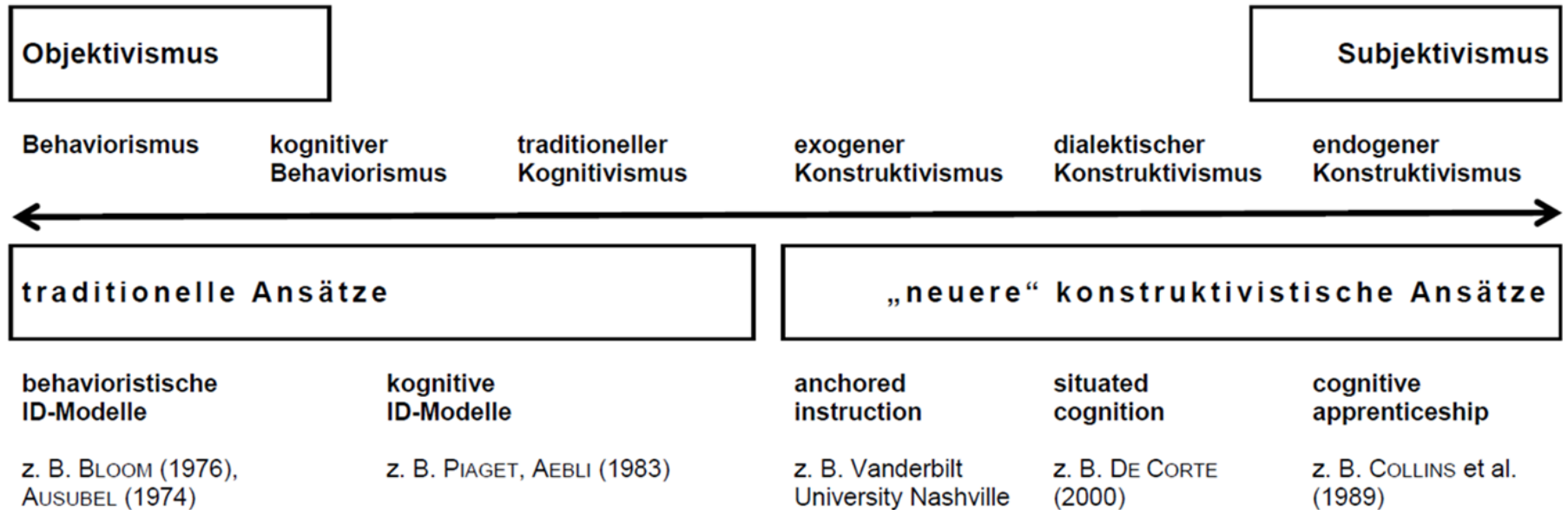
Das Berliner Didaktik-Modell

1. Reflektionsstufe: Planung und Strukturanalyse
- Prinzip der Interdependenz, der Variabilität, der Kontrollierbarkeit

2. Reflektionsstufe: Analyse der Bedingungen

Paradigmen des Lehrens und Lernens nach DUBS (1995)

Ansätze der Unterrichtsforschung nach Reinmann-Rothmeier & Mandl (2001)

adaptiert nach: LIPOWSKY, F. (2009). Unterricht, in: Wild, E. / Möller, J. (Hrsg.). Pädagogische Psychologie, Heidelberg, Springer (73-102).

Translation Slide 4

Парадигми викладання й навчання (1995)

Об'єктивізм

Біхевіоризм
Когнітивний біхевіоризм
Традиційний когнітивізм

Традиційні підходи

Суб'єктивізм

Екзогенний Конструктивізм
Дидактичний Конструктивізм
Ендогенний Конструктивізм

**“Нові”
конструктивістські
підходи**

**Біхевіористична
модель**

**Когнітивна
модель**

**Прив'язане до життя навчання
Ситуативне пізнання
Когнітивне учнівство**

Підходи до навчання на підставі дослідження (2001)

Angebots- Nutzungs-Modell nach Fend (1981) und Helmke (2003) integratives Modell zur Erklärung von Schulerfolg unter Berücksichtigung von schulischen und außer- schulischen Determinanten

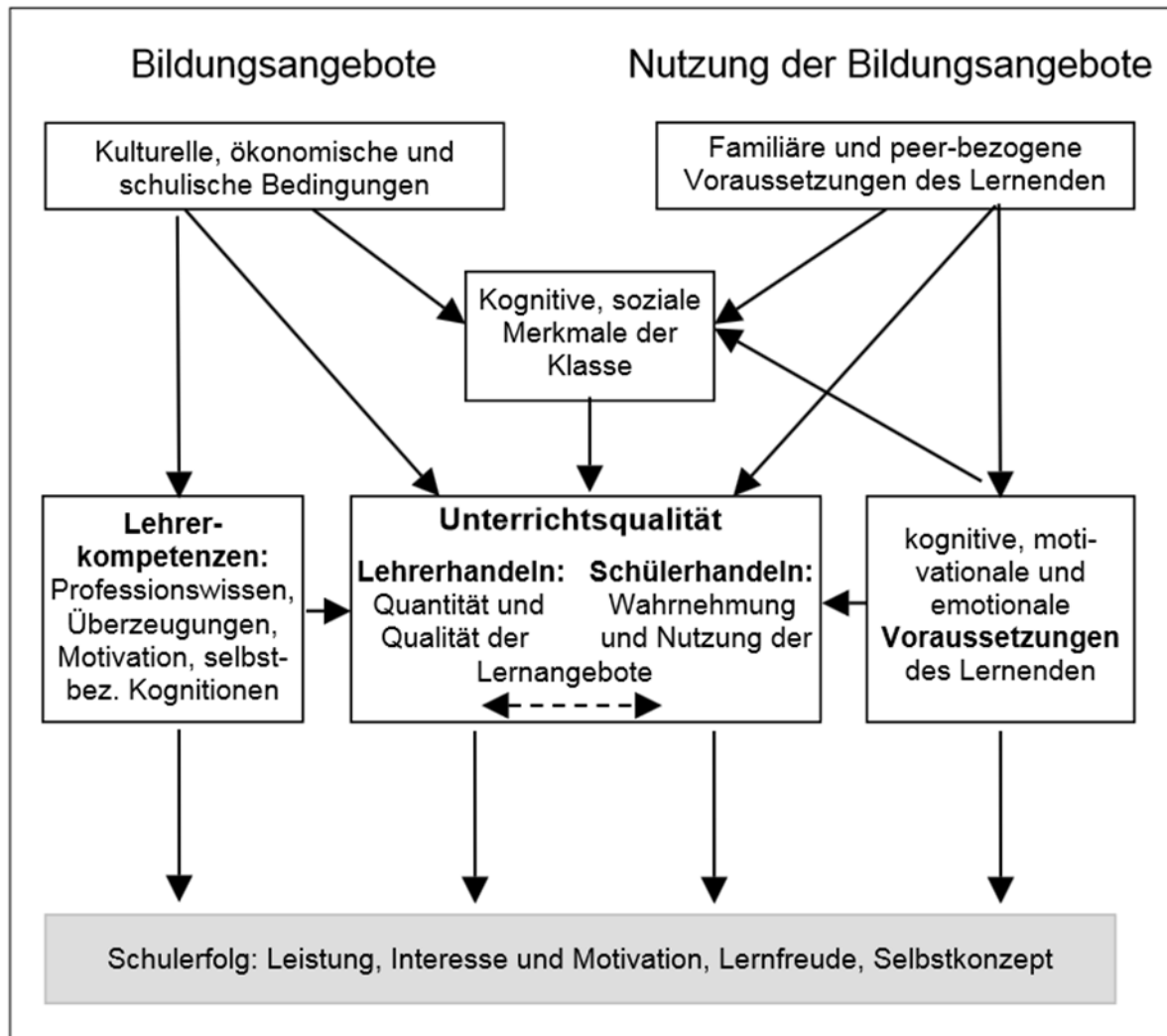

Abb.1: Vereinfachtes Angebots-Nutzungs-Modell

aus: LIPOWSKY, Frank (2009). Unterricht, in: WILD, E. / MÖLLER, J. (Hrsg). Pädagogische Psychologie, Heidelberg: Springer, 73-101, 81.

LIPOWSKY, Frank (2006). Auf den Lehrer kommt es an. Empirische Evidenzen für Zusammenhänge zwischen Lehrerkompetenzen, Lehrerhandeln und dem Lernen der Schüler, in: ALLEMANN-GHIONDA, Cristina / TERHART, Ewald (Hrsg). Kompetenzen und Kompetenzentwicklung von Lehrerinnen und Lehrern. Weinheim u.a.: Beltz, 47-70, Zeitschrift für Pädagogik, Beiheft 51, 48.

FACHDIDAKTIK BWL/RW IM PRAXISSEMESTER:

Modul 3: Schülergeleitetes Lernen

Konstanz, 15. September 2017

Prof. Claus Mathes

E-Mail: Mathes@seminar-weingarten.de

Staatl. Seminar für Didaktik und Lehrerbildung Weingarten

Geplantes Programm:

- Einführung: Entwicklungen im kaufmännischen Schulwesen
- Ausgewählte Methoden eines schüleraktivierenden Unterrichts im Überblick
- Unterrichtsbeispiel: Think-Pair-Square-Share am Beispiel „Bilanz“
- Unterrichtsbeispiele zu Strukturlegetechnik und Netzwerk
- „BWL-ärgere-mich-nicht“ am Beispiel von Unterrichtsthemen aus dem Großhandel
- Bundestagsdebatte zum Thema „Geschäftsfähigkeit“
- Literatur und Feedback

Translation Slide 7

Підготовка до модуля 3 - Приклад семінару "Веінгартен" в галузі ділового адміністрування

Професійна дидактика.

Модуль 3: Навчальний процес у школі

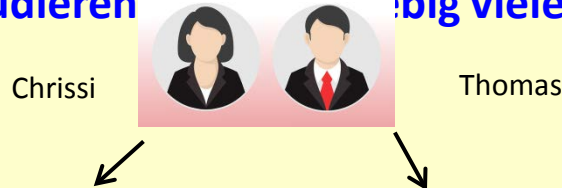
Програма

- **Вступ:** Система навчання в школі
- **Огляд** обраних методів навчання учнів в освітніх закладах
- **Приклад уроку:** Міркування – В Парах - В Групах – Обмін думками на прикладі теми “Баланс”
- **Наведення прикладів** будівельної інженерії та мережі "BWL-argere-mich-nicht“
- **Дебати** на тему “Бізнес”
- **Література та зворотний зв'язок**

Praktische Betreuung der Schulpraktikanten an Schule:

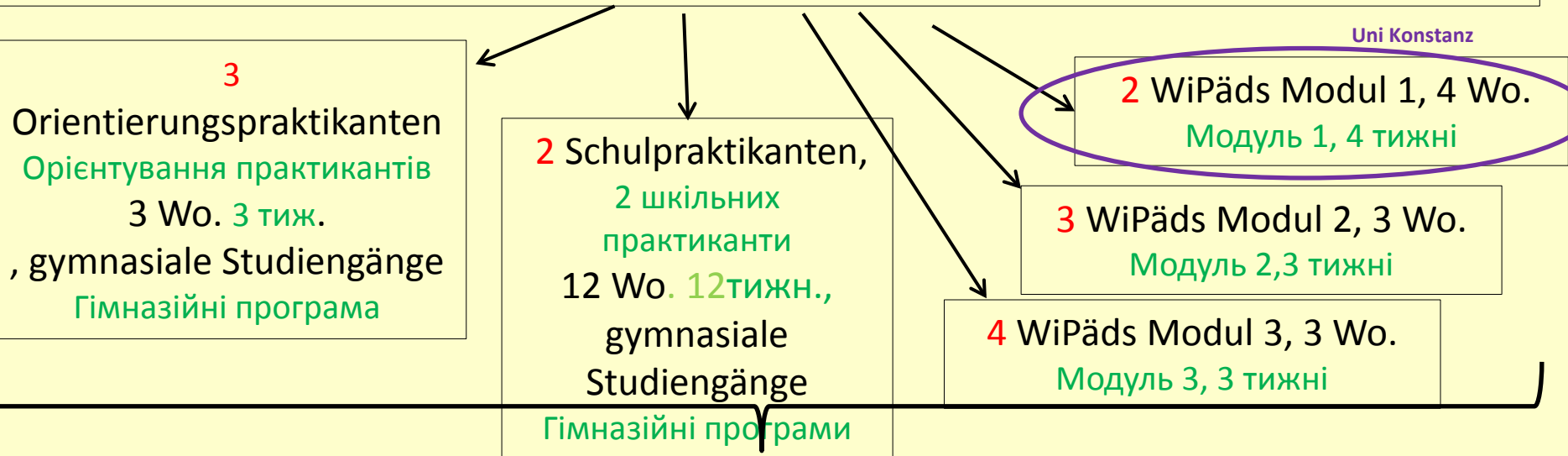
Керівництво діяльністю інтернів у школі:

Beispiel Humpis-Schule Ravensburg – Ausgangssituation mit 5 verschiedenen SP-Modellen und Studieren an fast allen Universitäten

Zwei so genannte „Ausbildungslehrer“ verantwortlich für Betreuung aller Praktikanten, Organisation der Unterrichtsstunden und Kontakte zu Kollegen

Двоє «Освітніх вчителів» відповідальні за керівництво діяльністю практикантів, організацію занять та контакт з колегами

Heterogen in Bezug auf Studienfortschritt und Fächer

Гетерогенні з позиції ступеня навчання та предметів

(BWL, VWL, Deutsch, Englisch, Spanisch, Französisch, Italienisch, Geschichte, Informatik, Mathematik, Chemie, Biologie, Physik, Sport, Ethik, Religionslehre)

Praktische Betreuung der Schulpraktikanten an Schule:

Практика шкільних практикантів

Beispiel Humpis-Schule Ravensburg –

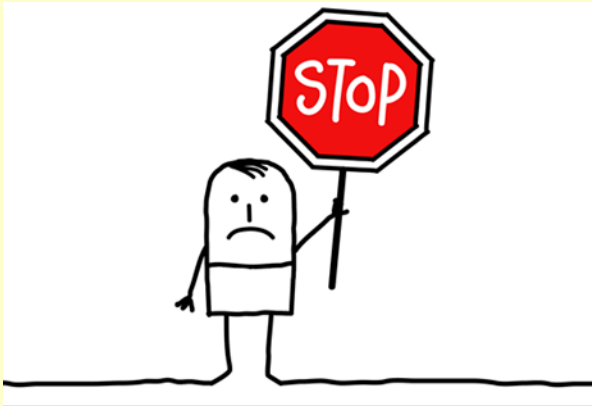
Приклад школи Гумпісів у Равенсбурзі

Umsetzung mit personalisierten Stundenplänen für Praktikanten

Використання персоналізованих розкладів для практикантів

	Mo. 09.10.					Di. 10.10.					Mi. 11.10.					Do. 12.10.				Fr. 13.10.	
07:30 08:15	WG11 F-B MANG 216	WG11 IT-B MÜST 215	WG11RU-B NOLCE-15€	WG11SP-B BRAN 220	WG11SP-B KRET 217	WG11 ETH RÖSN 203	WG11 ETH TÜRK 220	WG11 EVR DOLL 219	WG11 EVR WIDME-154	WG11 RL KRÄB 217	WG11C DEIR	MT 216	WG11C DEIR	MT 216	WG11C DEIR	MT 216	WG11C DEIR	MT 216			
08:15 09:00	WG11 F-A RABE 214	WG11 F-B MANG 216	WG11 IT-B MÜST 215	WG11RU-B NOLCE-15€	WG11SP-B BRAN 220	WG11 ETH RÖSN 203	WG11 ETH TÜRK 220	WG11 EVR DOLL 219	WG11 EVR WIDME-154	WG11 RL KRÄB 217	WG11C FRAN	GGK 216	WG11C DEIR	MT 216	WG11C NEUM	D 216					
09:20 10:05	WG11C WIKE		E 216			WG11C RÖSN		CH-2S 171CH		WG11 F-A RABE 214	WG11 F-B MANG 216	WG11 IT-B COSME-082	WG11 IT-B MÜST 215	WG11RU-B NOLCE-15€	WG11C KÖSL (GREU)		BWLRW 216	WG11C WIKE	GS 216		
10:05 10:50	WG11C WACT		BWLRW 216			WG11C RÖSN		CH-2S 171CH		WG11 F-A RABE 214	WG11 F-B MANG 216	WG11 IT-B COSME-082	WG11 IT-B MÜST 215	WG11RU-B NOLCE-15€	WG11C KÖSL (GREU)		BWLRW 216	WG11C WACT	BWLRW 216		
11:05 11:50	WG11A S BRUN TURN4	WG11A S KAPK TURN1	WG11A S WINS TURN2	WG11A S SAUT TURN3	WG11C WACT		BWLRW 216		WG11C WIKE		E 216		WG11C KURZ	DV 244DV	WG11C SRAY	DV 212DV	WG11C MOCK	BIO-2S 180BI			
11:50 12:35	WG11A S BRUN TURN4	WG11A S KAPK TURN1	WG11A S WINS TURN2	WG11A S SAUT TURN3	WG11C SEIB (GREU)		BWLRW 216		WG11C WIKE		E 216		WG11C KURZ	DV 244DV	WG11C SRAY	DV 212DV	WG11C MOCK	BIO-2S 180BI			
12:40 13:25																					
13:30 14:15	WG11 IF DEIR 217	WG11 IF MOCK 215	WG11 IF NEUM 216	WG11 IGK WILL 214	WG11A, WG LÖFF/E-09€ ...						WG11C NEUM	D 216	WG11C PURK	PH-2S 172PH	WG11C FRAN	GGK 216					
14:15 15:00	WG11 IF DEIR 217	WG11 IF MOCK 215	WG11 IF NEUM 216	WG11 IGK WILL 214	WG11A, WG LÖFF/E-09€ ...						WG11C NEUM	D 216	WG11C PURK	PH-2S 172PH	WG11C FRAN	GGK 216					
15:10 15:55																					

Beispiel einer Klasse 11 am Wirtschaftsgymnasium
Приклад 11-го класу економічної гімназії

Reflexion

Welche Fragen haben Sie?

Чи є у Вас запитання ?

Landesweite Vorschriften und Grundsätze Schulpraktische Studien – Schule

Національні правила та принципи навчання - Школа

- WiPäds: Dauer 10 Wochen, verteilt auf 3 Module. Тривалість- 10 тижнів, поділено на 3 модулі
- Alle 3 Module müssen an derselben Schule absolviert werden. Усі три модулі мають бути завершені у тій самій школі
- Das zweite Modul dient als Grundlage zum Erhalt von Anrechnungsstunden. Другий модуль служить основою для отримання кредитних годин
- Insgesamt sind mindestens 70 Unterrichtsstunden passiv (hospitieren) zu besuchen. Загалом 70 занять пасивні (для відвідування)
- 30 Unterrichtsstunden sind aktiv (d.h. selbst) zu halten (einige Teilstunden werden voll angerechnet). 30 уроків активні (тобто самостійно проводяться); деякі уроки зараховують, оцінюють

Die Praktikanten nehmen am gesamten Schulleben teil (Part 2)

- Die Praktikanten nehmen an regelmäßig stattfindenden Einführungs- und Begleitveranstaltungen der Ausbildungslehrkräfte teil
- Die Praktikanten führen ein Berichtsheft und erstellen einen Abschlussbericht
- Der Schulleiter überwacht die Ausbildung der Praktikanten
- Am Ende des Praktikums erfolgt eine mündliche Abschlussberatung mit einer schriftlichen Zusammenfassung durch die Ausbildungslehrkräfte bzw. den Schulleiter
- Die Praktikanten erhalten eine Teilnahmebescheinigung von der Schulleitung

Translation Slide 12 (Part 2)

Практиканти беруть участь у шкільному житті

- Практиканти (стажери) беруть участь у регулярних вступних і супровідних заходах (тренінгах) викладачів
- Практиканти складають звітні записи та готують остаточний звіт
- Директор контролює навчання практикантів
- В кінці стажування відбувається усна заключна консультація з письмовою згодою викладачів навчальних закладів або керівника школи
- Стажери одержують сертифікат за шкільну практику

Grundsätze der Umsetzung und Durchführung der schulpraktischen Studien – Humpis-Schule (Umsetzung der Landesvorschriften) – Teil 1

Основи впровадження і проведення навчальних програм школи – Гумпіс школа (впровадження державного законодавства) - Частина 1

Anwesenheitspflicht von der 1. bis zur 5. Stunde (...)

Обов’язкове відвідування від 1-го до 5-го заняття

- In den ersten 3 Tagen Hospitation in zwei verschiedenen Klassen (fächerübergreifend), um einen Einblick in bislang eher unbekannte Schularten zu erhalten; in den folgenden Tagen passive Hospitation bei zugewiesenen Betreuungslehrern (fachbezogen, i.d.R. je Fach ein Betreuungslehrer)

В перші три дні стажування у двох різних класах для одержання уявлення про невідомі типи шкіл; в наступні дні пасивне спостереження під керівництвом викладачів-наставників

Ab der zweiten Praktikumswoche i.d.R. freie Wahl der Fachlehrkräfte (Ausbildungslehrkraft vermittelt und berät; greift ggf. auch ein → regelmäßiger, täglicher Kontakt zwischen Ausbildungslehrkraft und Praktikanten erforderlich!)

З другого тижня стажування - вільний вибір предметних вчителів (викладач як інструктор та посередник; він, можливо, також втручається, надає поради регулярний, щоденний контакт між вчителем-вчителем та стажистом необхідний!)

Teilnahme am gesamten Schulleben: Über den Unterricht hinaus Teilnahme an Konferenzen (GLK, Fachschaftskonferenzen, Berufsbereichskonferenzen, Klassenkonferenzen), an außerunterrichtlichen Veranstaltungen (z.B. Einführungs-tage WS; Fußball- und Volleyballturnier), Teilnahmemöglichkeit an Elternabenden sowie am Lehrerausflug, Einblick in die Arbeit der Sozialpädagogin und des Sozialarbeiters, Gespräche mit der Schulleitung über deren Aufgaben. **(Part 3)**

Translation Slide 14 (Part 3)

Участь у шкільному житті:

участь у **конференціях** (студентських радах, професійних конференціях, класних конференціях), **позакласних заходах** (напр., футбольних та волейбольних турнірах), участь у **батьківських вечорах та екскурсіях**, організованих вчителем, формування уявлень про роботу **соціального педагога та соціального працівника**, обговорення з керівництвом школи їхніх завдань.

Grundsätze der Umsetzung und Durchführung der schulpraktischen Studien – Humpis-Schule (Umsetzung der Landesvorschriften) – Teil 2

Принципи впровадження та застосування навчальних програм школи -
Гумпіс школа (запровадження національного законодавства) - Частина 2

- **Interne Dokumentation** aller besuchten Stunden (Übersicht)

Внутрішня документація всіх відвіданих занять (огляд)

- Dokumentation der Vorbereitung und Durchführung von **aktiven Unterrichtsversuchen**

Документація підготовки та активне проведення занять

- Teilnahme an der regelmäßig stattfindenden **Teamsitzung** (1-2 x pro Woche) aller **Praktikanten mit der Ausbildungslehrkraft** (z.B. Reflexion der besuchten und gehaltenen Stunden; Reflexion über Schülerverhalten; **Reflexion** über Unterschiede in den **verschiedenen Schularten; Didaktik; Schulorganisation**; Überblick über die vielfältigen Aufgaben von Lehrern und Anforderungen an Lehrkräfte) **Участь у засіданні регулярної команди (1-2 x на тиждень) усіх слухачів з тренером (наприклад, відображення навчальних та уроків, відображення поведінки студентів, відображення різних відмінностей у школі, дидактики, організації школи, огляду різноманітних завдань Вчителі та вимоги до викладачів)**

Ende des Schulpraktikums **Abschlussgespräch** mit Absolventin/
Absolventen und Aushändigung einer schriftlichen Zusammenfassung,
was positiv und negativ war sowie Tipps für den weiteren
Ausbildungsweg; Reflexion des Abschlussberichts
Частина шкільного стажування /Остаточне обговорення з
випускниками та написання письмового резюме, що було
позитивним та негативним, а також надання порад щодо
подальшого навчання; відображення заключного звіту.

„Teilnahme am gesamten Schulleben: Über den Unterricht hinaus Teilnahme an (...) außerunterrichtlichen Veranstaltungen“ –

Beispiele aus dem Jahr 2017

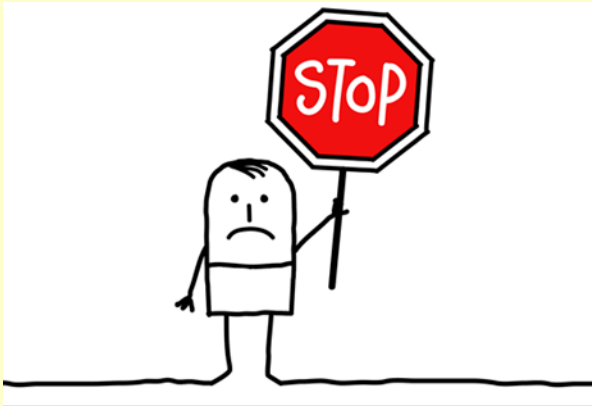
“Участь у шкільному житті: окрім участі в проведенні уроків - участь у позашкільному житті” Приклади з 2017 р.

Auftakt mit den neuen Schülern –
gemeinsames Paella-Essen mit
Lehrern am zweiten Tag

Початок взаємодії з новими студентами -
загальна Паєлла з вчителями на другий день

Vortrag eines ehemaligen Schülers –
Medien-Gigant Google persönlich
kennen lernen

Лекція колишнього студента –
Ознайомтесь з медіа-гігантом
Google особисто.

Reflexion

Welche Fragen haben Sie?

У Вас є запитання?

Ausbildung am Seminar im Rahmen des Vorbereitungsdienst im Fach
Підготовка до семінару як складова оволодіння предметом
Pädagogik / Pädagogische Psychologie
Педагогіка/ Педагогічна психологія

am Beispiel des Seminar Weingarten
на прикладі семінару у Вайнгартені

Standards Kompetenzen in der PädP

Стандарти компетенцій

- Kompaktphase (1. Woche)
- Этап (1. тиждень)
- **Ganzheitliches Lernen**

Комплексне навчання

„Mit Lust und Interesse lernen und anderen lernen ermöglichen“

Навчання із задоволенням та інтересом та надання змоги навчатися іншим

- Psychologie des Wissens

Психологія пізнання

- Ergebnisse aus der Hirnforschung

Результати дослідження мозку

- Lerntheorien

Навчальні теорії

- Behaviorismus vs. Konstruktivismus

Біхевіоризм та конструктивізм

Standards in der PÄPsy

Стандарти педагогіко-психологічної практики

- Kompaktphase (2. Woche)

Етап (2. Тиждень)

Der Lehrer Вчитель

„Neues wagen
und
verantworten“

„Зважуватись на нове та нести
відповідальність“

- Lehrerbilder
- Уявлення про вчителя
- Rollenerwartungen
- Очікування певних ролей

Lehrerpersönlichkeit

- Komp
- Особистість вчителя
- etenzen
- Компетенції
- Feedback
- Відгуки
- Zeitmanagement
- Таймменеджмент

Standards in der PÄPsy

Стандарти педагогіко-психологічної практики

■ Die Schüler

Школярі

„Entwicklungssituation
und
Lebenswelten“

Ситуації розвитку та
ЖИТТЄВИЙ СВІТ

- Adoleszenz als Lebensabschnitt
- Юність як період життя
- Identität
- Ідентичність
- Entwicklungsaufgaben
- Завдання для розвитку
- kognitive Entwicklung
- Когнітивний розвиток
- Bedeutung von Peers
- Важливість рівноправних учасників

Standards in der PÄPsy

Стандарти педагогіко-психологічної практики

■ Regelphase (Februar)

Етап контролю (лютий)

Gruppenprozesse

Групові процеси

„Lernsituationen
für gemeinsames Lernen
günstig gestalten“

Доступно організовувати
навчальні ситуації для
спільного навчання

• Bedeutung der Gruppe

Значення групи

(Asch, Zimbardo, Milgram)

Gruppe und Selbstkonzept

Група та самоконцепт

• Rollen und formelle vs. informelle Normen

• Ролі, формальні й неформальні норми

• Wahrnehmungsfehler (Pygmalion-Effekt, Halo-Effekt)

• Помилки сприймання

• (Ефект Пігмаліону, Гало- ефект)

Standards in der PÄPsy

Стандарти педагогіко-психологічної практики

- Regelphase (Februar/März)

Етап контролю (лютий/березень)

Kommunikation

Комунікація

„Verständnis füreinander durch Kenntnisse verbessern wollen“

Намагатись покращити розуміння одне одного через знання

- Körpersprache
- Мова тіла
- Axiome der Kommunikation (Paul Watzlawick)
- Аксиоми комунікації
- Kommunikations-Quadrat
- Комунікації - квадрат (Friedrich Schulz von Thun)
- Themenzentrierte Interaktion (Ruth Cohn)
- Тематична взаємодія

Standards in der PÄPsy

- Regelphase (März/April)

Етап контролю (Березень/Квітень)

Gesprächsführung

Проведення розмови

„Erziehung so gestalten, dass sie zu eigenverantwortlichem Handeln anregt“

“Організовувати виховання так, щоби спонукати до самотійної діяльності”

- Legitimation der Erziehung
- Легітимність освіти
- Beratungsanlässe
- Консультаційні заходи
- Gesprächsführung
- Інтерв'ю
- non-direktives Beratungsgespräch
- Недирективна консультація

Standards in der PÄPsy

■ Regelphase (April bis Juli)

Етап контролю (Квітень-Липень)

Diagnostizieren und Bewerten

Діагностувати й оцінити

„Schüler individuell wahrnehmen
und sachgemäß und gerecht
bewerten“

“Сприймати
студентів індивідуально та
оцінювати їх належно й
правильно”

- Taxonomien **таксономія**
- Kompetenzen **компетенції**
- Lernziele **Навчальні цілі**
- norm- vs. kriterium- bezogenes Testen **норми і критерії на підставі тестування**
- Tests konzipieren
- **Розробка тестів**
- Korrektur(-fehler)
- **Виправлення (помилки)**
- Fördern und Fordern
- **Популяризація та попит**

Standards in der PÄPsy

- Regelphase
(September/Oktober)

Етап контролю
(вересень/жовтень)

Motivieren

Мотивувати

„Positive Grundeinstellung zum
Lernen entwickeln“

Розвинути позитивне ставлення
до навчання

- spezifische Antriebe

Особливі стимули

- sachbezogene Motivation

Предметно орієнтована мотивація

- Inkongruenzen

Інконгруентність/Невідповідність

- Gütemaßstäbe

Шкала якісних оцінок

- HE- vs. FM-Typ

- Modell nach Deci und Ryan

- **модель** (Kompetenz,
Selbstbestimmung, soziale
Eingebundenheit) (**компетенція,
самовизначення, соціальна
інтеграція**)

Standards in der PÄPsy

- Regelphase
(November/Dezember)
- **Unterrichts-störungen
und Bewältigung von
Konflikten**

Порушення дисципліни на уроці та вирішення конфліктів

„Konflikte konstruktiv und
schülergerecht lösen
wollen.“

Вирішувати конфлікти
конструктивно та
справедливо

- persönliche Toleranzen

Особиста толерантність

- Ursachenfelder kennen

Знати причини

- außerschulische und schulische Ursachen
unterscheiden

Відрізнати шкільні та позашкільні причини

- Repertoire von Reaktionsmöglichkeiten

Репертуар можливих реакцій

- Strategien zum Einsatz von
Reaktionsmöglichkeiten entwickeln

Розвивати стратегії для використання можливих реакцій

- Classroom Management zur Prophylaxe von
Unterrichtsstörungen (J. S. Kounin)

Менеджмент класу для профілактики порушень на уроці

Grundlegende Überzeugungen / Beliefs Beispiele zur Головні переконання

**Kognitions-
psychologie**
Когнітивна психологія
und
Motivation
і мотивація

https://www.google.de/search?biw=1408&bih=623&tbm=isch&sa=1&q=standhaft+clipart&oq=standhaft+clipart&gs_l=psy-ab.3...59058.61262.0.61643.10.9.0.0.0.258.1150.0j4j2.6.0...0...1.1.64.psy-ab..5.3.627...0i13k1j0i7i30k1j0i13i30k1j0i8i13i30k1.0.YsAlMe_4FZA#imgdii=JDZQog26AnnSVM:&imgcr=DDZzUSgYMa5n0M:

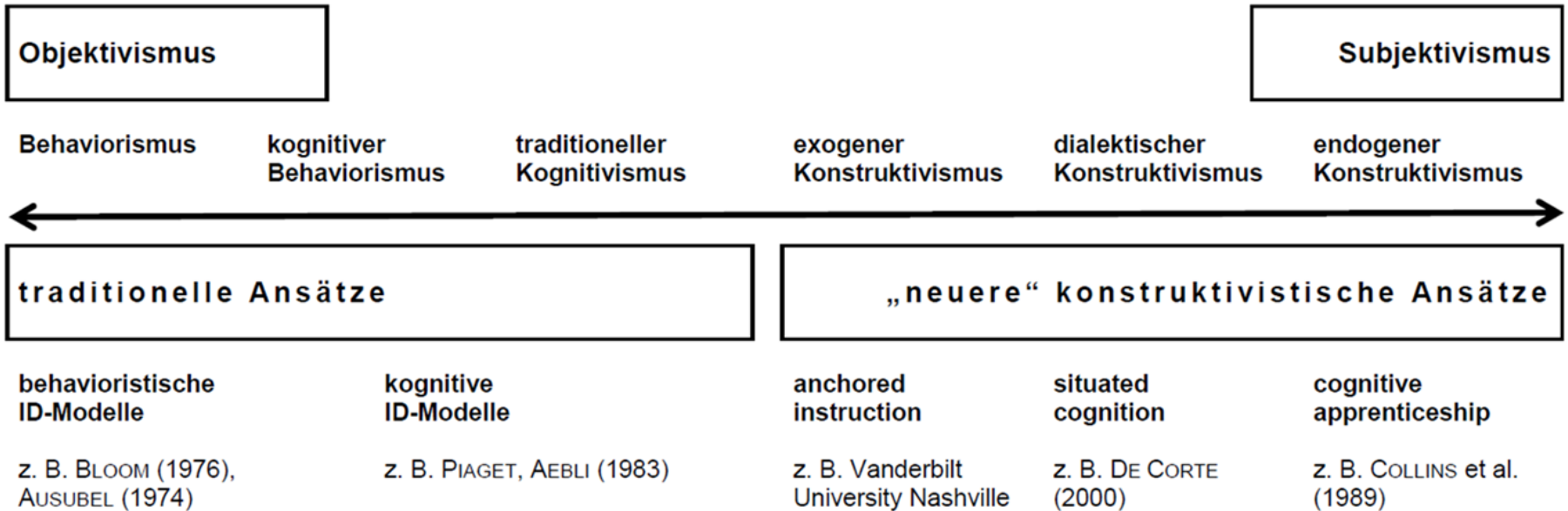
Kognitionspsychologie

Когнітивна психологія

https://www.google.de/search?biw=1408&bih=623&tbm=isch&sa=1&q=Lernen&og=Lernen&gs_l=psy-ab.3..0l4.10518.11419.0.12227.6.6.0.0.0.223.798.0j4j1.5.0...0...1.1.64.psy-ab..1.5.794...0i67k1.0.XVz04nhA8-c#imgrc=Wor7IWx1pzFpOM

Paradigmen des Lehrens und Lernens nach DUBS (1995)

Ansätze der Unterrichtsforschung nach Reinmann-Rothmeier & Mandl (2001)

adaptiert nach: LIPOWSKY, F. (2009). Unterricht, in: Wild, E. / Möller, J. (Hrsg.). Pädagogische Psychologie, Heidelberg, Springer (73-102).

Kognitionspsychologisch fundierte Intructional Design-Modelle nach Ausubel (1974) Проект навчання на основі когнітивної психології – модель Аусюбеля (1974)

- **Advance Organizer – Попередній організатор**
- Einsetzen von Strukturierungshinweisen zu Beginn einer Unterrichtssequenz
Впровадження структурних вказівок на початку навчального заняття
- **Deduktives Vorgehen – Дедуктивний процес**
von allgemeinen Begriffen zu spezifischen Details voranschreiten, damit es Lernenden gelingt neues Wissen in seine kognitive Struktur zu integrieren
Перехід від загальних понять до особливих деталей, щоби учню вдавалось інтегрувати знання у власну когнітивну структуру
- **Integrative Aussöhnung – Інтегративне примирення**
Beziehungen, Ähnlichkeiten und Unterschiede verdeutlichen und herausstellen
- Виділення та розкриття взаємозв'язків, спільного та відмінного
- **Sequenzielle Organisation – Послідовна організація**
Lernen und Behalten gefördert durch Beachten der innewohnenden Abhängigkeiten des Lernstoffes und dessen Sequenzierung
- Навчання і поведінка через встановлення взаємозв'язків і послідовної організації навчального матеріалу
- **Verfestigung – Закріплення**
Übungen und Wiederholungen mit voranschreitenden Variationen
Вправи і повторення з різними варіаціями

Quellen:

Lipowksy, F. (2009), in: Wild/Möller (Hrsg.). Pädagogische Psychologie, Heidelberg: Springer, 77f.

Ausubel, D.P. (1974). Psychologie des Unterrichts, Weinheim: Beltz.

B = BREXIT

Das lässt sich wie folgt beschreiben...

The term refers to the exit of Britain from the EU. The proper legal term is “European Union (Withdrawal) Bill” or simply “Repeal Bill”. The Conservative government follows a referendum which was held in 2016 after a doubtful campaign held by those favouring Brexit. The two-year-lasting negotiations between the EU, led by Michel Barnier, and the U.K., led by David Davis, have started in March 2017 meaning that Britain will no longer be a member of the EU after March 2019. According to information of the negotiating parties both sides admit that the talks are tough and some positions can hardly be matched, i.e. the amount of money the UK is to pay back to the EU, and legislation on the free movement of labour from EU countries. No matter how far negotiations may proceed, the deadline is set: March 2019.

Haben wir schon gehört im Zusammenhang mit...

Breaking news about the topic are on media channels almost every day. Many experts fear that other countries might follow Britain’s example and also hold referendums. Right-wing populist parties not only in France and the Netherlands but also in Poland and Hungary seem to be prone to the idea. In a worst case scenario the EU could fall apart.

Die Bedeutung für uns ergibt sich dadurch, dass...

As the British government insists on the strict restriction of free movement of EU citizens to the UK we might find it much harder to study or work in the UK in the future. And: maybe the dream of a prosperous and also peaceful EU is longer true.

Aktuelle Nachrichten aus der Wirtschaft dazu:

Britain’s main business sector over the last decades has become the finance industry based in London. Now many banks consider leaving and moving to more ‘EU-friendly’ places, like Frankfurt. So Brexit actually backfires to British economy.

Folgendes Symbol schlagen wir vor:

BRE IT

F = Freihandelszone

Das lässt sich wie folgt beschreiben... Eine Freihandelszone ist eine bestimmte Gruppe von zwei oder mehr Ländern, die zugestimmt haben, Zölle, Kontingente und Präferenzen von Waren und Dienstleistungen zu beseitigen. Somit ist es möglich alle Güter ohne Beschränkungen ein- und auszuführen. Gegenseitige Differenzen, also Länder außerhalb der Zone, gilt dieses Abkommen nicht, dort behält jedes Mitglied seine Zollpolitik. Eine Freihandelszone ist ein Ergebnis eines Freihandelsabkommens. Das Ziel dieser Zone ist es Barrieren zu reduzieren um den Handel einfacher zu machen. Arbeitkräfte dürfen ebenfalls frei zwischen den einzelnen Staaten bewegen.

Haben wir schon gehört im Zusammenhang mit... Über TTIP (Transatlantische Freihandelsabkommen) wird seit 2013 verhandelt. Probleme: - gegenseitige Verhandlungen - Qualität von Lebensmitteln und des Verbraucherschutzes können abgeschwächt werden. Folgendes Symbol schlagen wir vor:

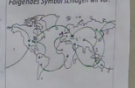

Die Bedeutung für uns ergibt sich dadurch, dass... Diese Zone soll unser Einkommen erhöhen und letztlich den Wohlstand nach 4 Jahren auf das Niveau von 2007 zurückbringen und das Wohlbefinden verbessern. Durch den einfacheren und billigeren Handel können die Länder mehr exportieren und importieren.

Aktuelle Nachrichten aus der Wirtschaft dazu: Japan und die EU haben sich nach 4 Jahren auf das Niveau von 2007 abkommen. Jetzt beginnt der Prozess ist noch nicht abgeschlossen, aber es werden viele Schwierigkeiten erwartet.

G = Gründe für Außenhandel

Das lässt sich wie folgt beschreiben... Haben wir schon gehört im Zusammenhang mit... Die Bedeutung für uns ergibt sich dadurch, dass... Aktuelle Nachrichten aus der Wirtschaft dazu: Folgendes Symbol schlagen wir vor:

H = Heckscher-Ohlin-Theorem

Das lässt sich wie folgt beschreiben... Haben wir schon gehört im Zusammenhang mit... Die Bedeutung für uns ergibt sich dadurch, dass... Aktuelle Nachrichten aus der Wirtschaft dazu: Folgendes Symbol schlagen wir vor:

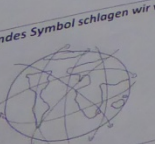
I = International Monetary Fund

Das lässt sich wie folgt beschreiben... Haben wir schon gehört im Zusammenhang mit... Die Bedeutung für uns ergibt sich dadurch, dass... Aktuelle Nachrichten aus der Wirtschaft dazu: Folgendes Symbol schlagen wir vor:

Imports

Haben wir schon gehört im Zusammenhang mit... Folgendes Symbol schlagen wir vor:

S = Single European Market

Das lässt sich wie folgt beschreiben... Haben wir schon gehört im Zusammenhang mit... Die Bedeutung für uns ergibt sich dadurch, dass... Aktuelle Nachrichten aus der Wirtschaft dazu: Folgendes Symbol schlagen wir vor:

T = TTIP

Das lässt sich wie folgt beschreiben... Haben wir schon gehört im Zusammenhang mit... Die Bedeutung für uns ergibt sich dadurch, dass... Aktuelle Nachrichten aus der Wirtschaft dazu: Folgendes Symbol schlagen wir vor:

U = upstream product

Das lässt sich wie folgt beschreiben... Haben wir schon gehört im Zusammenhang mit... Die Bedeutung für uns ergibt sich dadurch, dass... Aktuelle Nachrichten aus der Wirtschaft dazu: Folgendes Symbol schlagen wir vor:

V = Vermögensverteilung

Das lässt sich wie folgt beschreiben... Haben wir schon gehört im Zusammenhang mit... Die Bedeutung für uns ergibt sich dadurch, dass... Aktuelle Nachrichten aus der Wirtschaft dazu: Folgendes Symbol schlagen wir vor:

M = Marketing

Das lässt sich wie folgt beschreiben...

The so-called '4 Ps of Marketing' comprise the aspects of the

- product (or service) that is offered, normally by a company,
- places refers to where exactly you can purchase (buy) the product,
- promotion refers to aspects how consumers learn about the product and are persuaded to buy, e.g. advertising and slogans, and, finally,
- places relates to where exactly the product is available.

According to theory only the co-ordinated matching of all Ps will actually result in success for a business.

Haben wir schon gehört im Zusammenhang mit...

Almost every day we hear of or read about the expression marketing, however, mostly it seems to be falsely reduced to the aspect of promotion activities if a company.

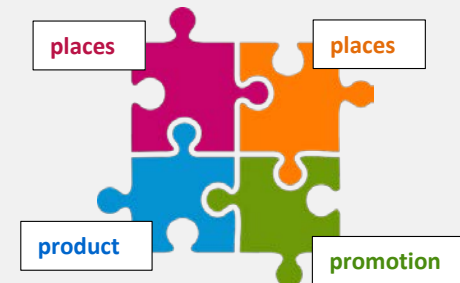
Die Bedeutung für uns ergibt sich dadurch, dass...

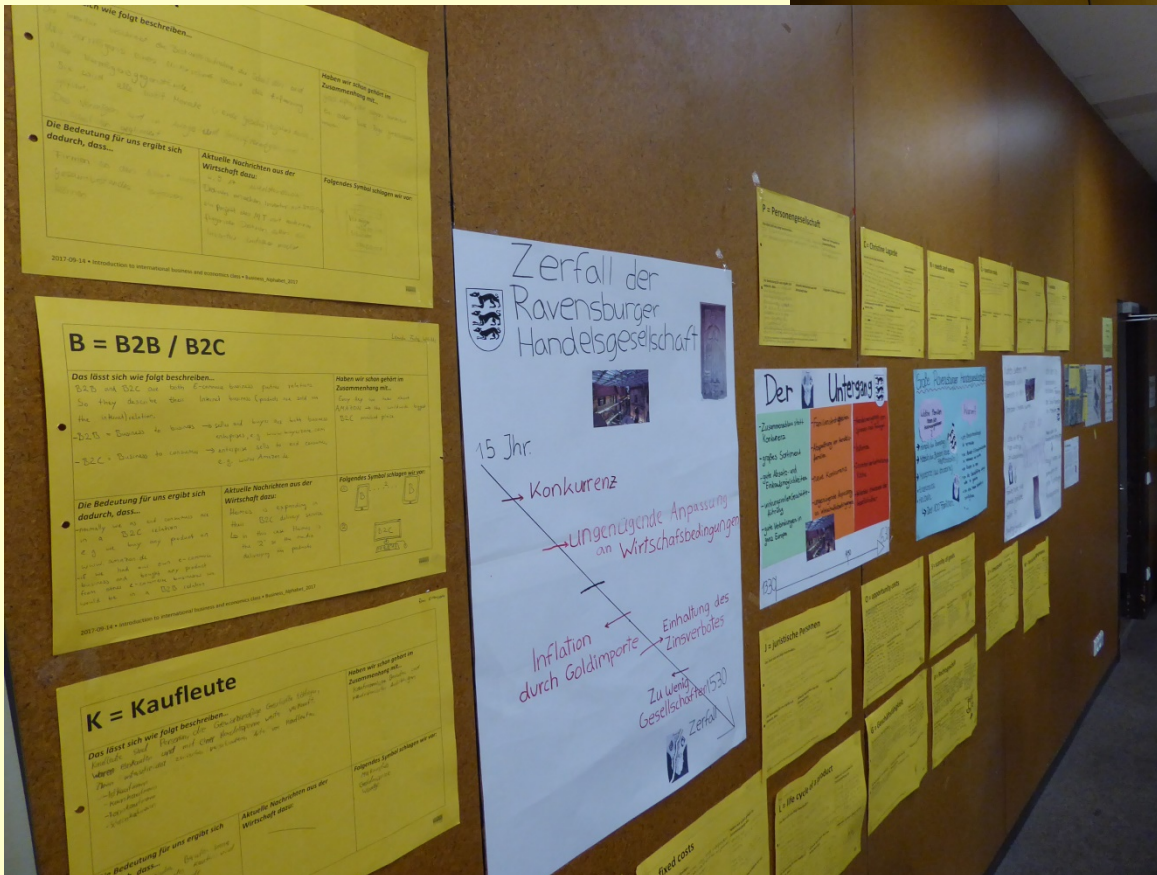
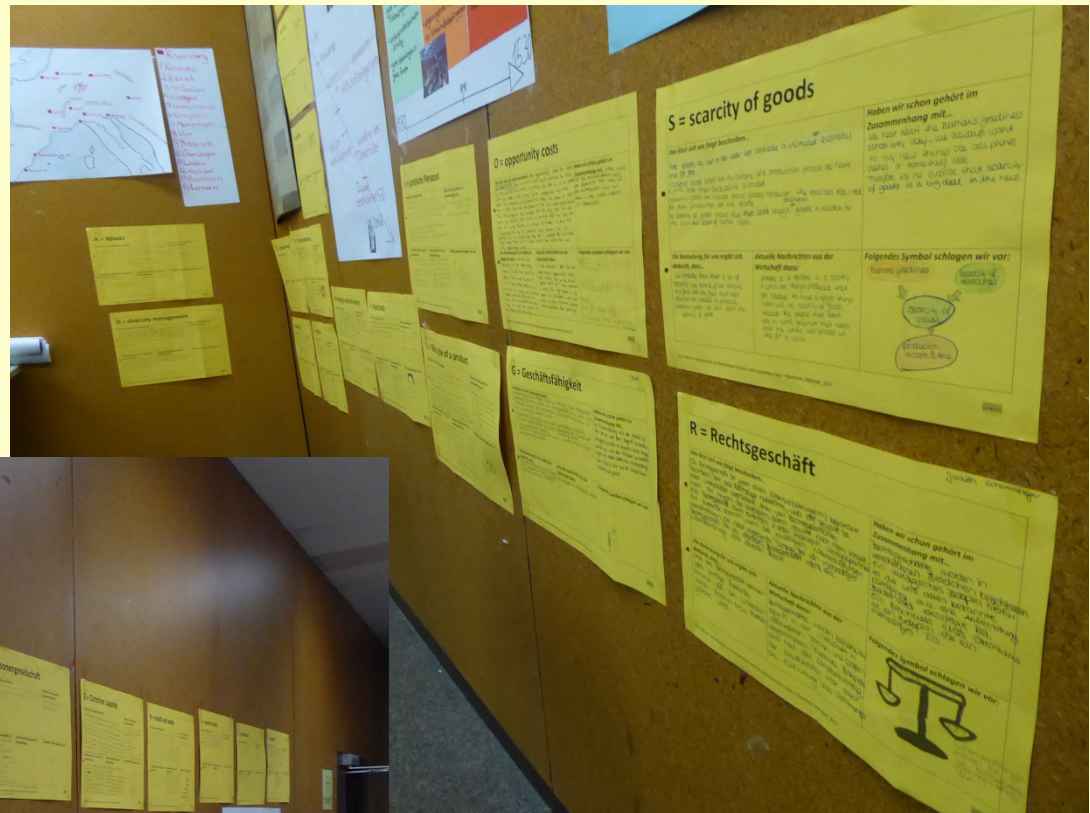
...we are flooded by information on products in social media, sometimes we are rather annoyed by ads popping up; this can be understood as a marketing strategy by which companies try to make us interested in and finally buy their products.

Aktuelle Nachrichten aus der Wirtschaft dazu:

As a response to the so-called 'diesel crisis' German car producers have launched a campaign offering customers a new car on the condition that they return their old one.

Folgendes Symbol schlagen wir vor:

**Eine kleine Pause für mich
– nur etwas Arbeit für Sie:**
**Невелика перерва -
просто робота для Вас**

**1. Bitte ergänzen Sie die Figur
auf Ihrem Blatt.**

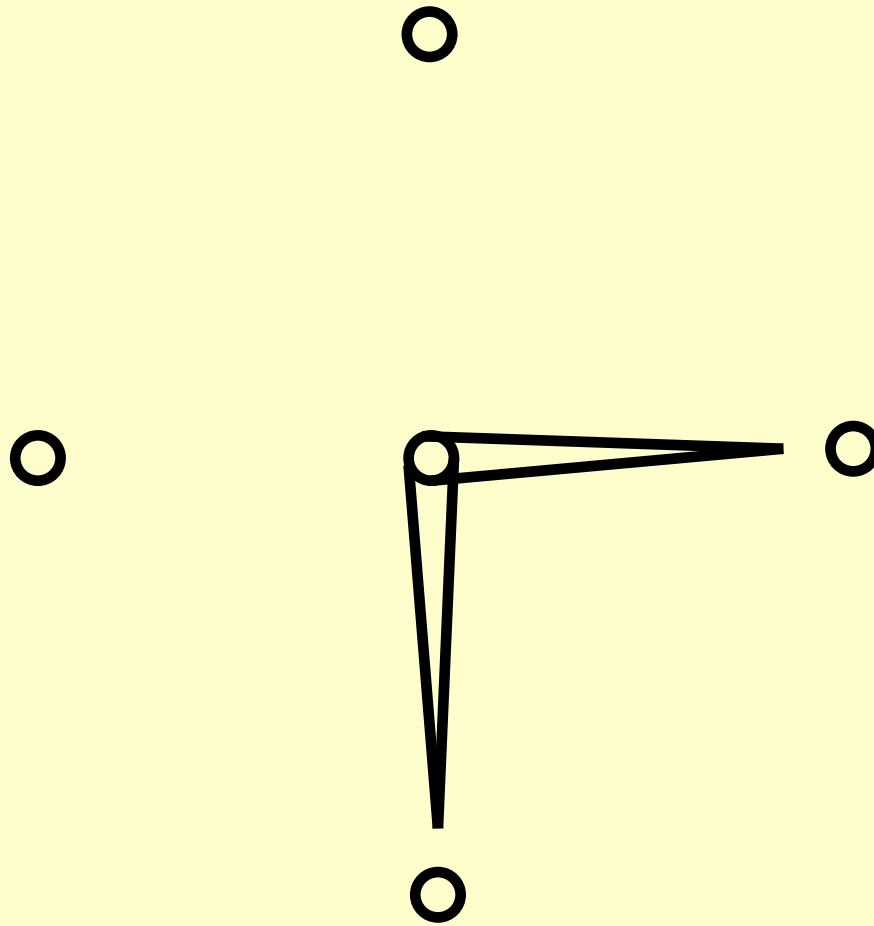
**Доповніть, будь ласка,
фігуру на Вашому аркуші.**

**1. Seien Sie dabei kreativ.
Будьте креативними**

**1. Sie haben dafür 5 Minuten
Zeit.**

**Ви маєте для цього 5
ХВИЛИН**

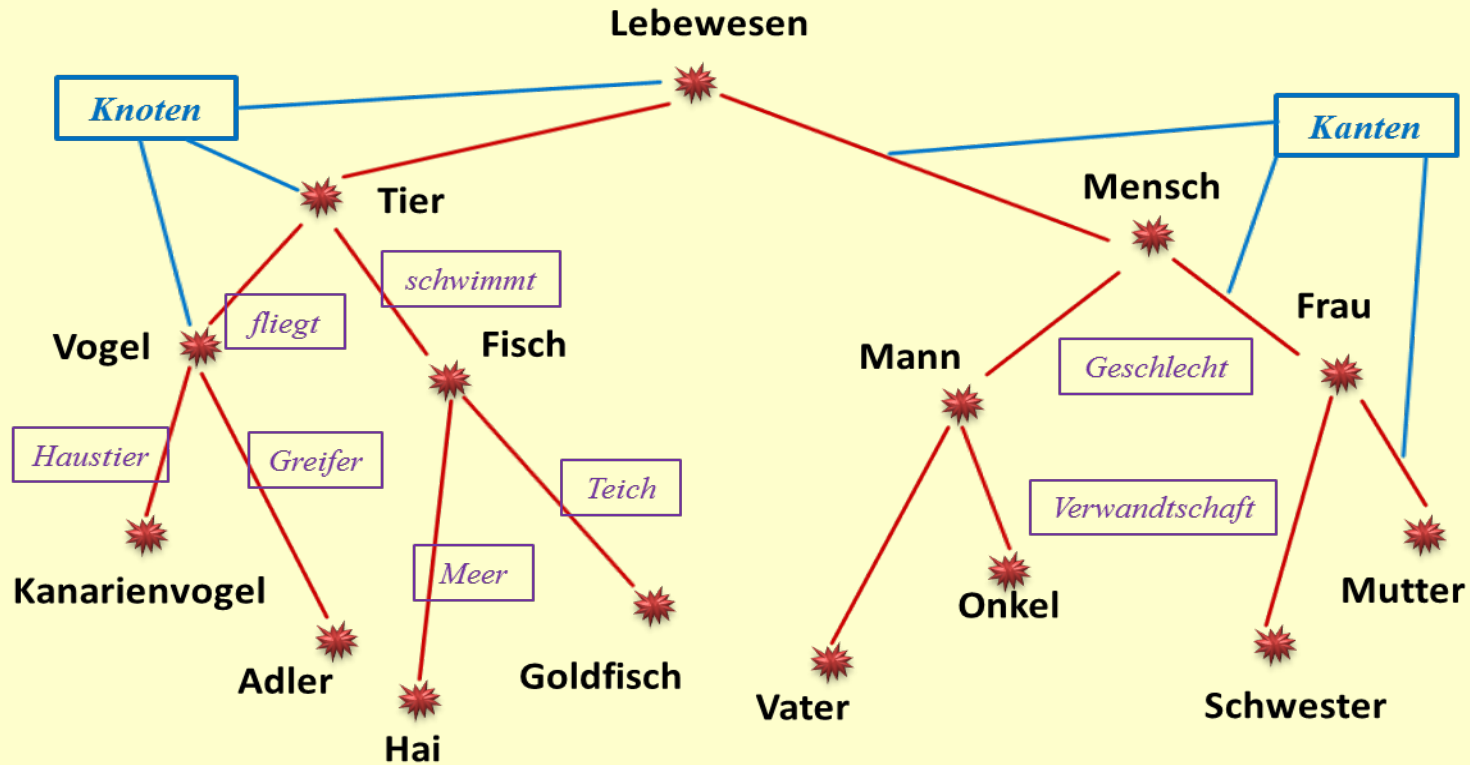

Beispiel für ein semantisches Netz –

Приклад семантичної мережі

Assimilation und Akkommodation nach Piaget

Асиміляція та акомодация за Піаже

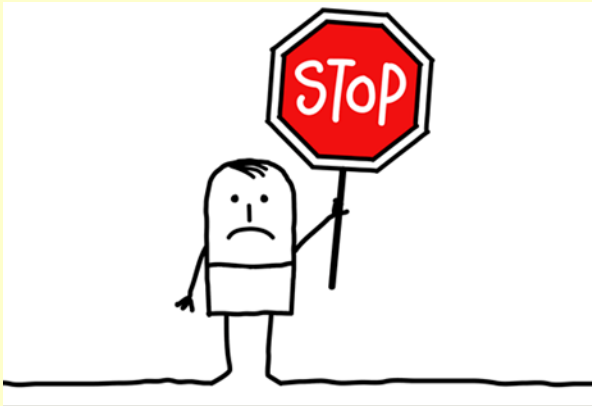

Mentales Modell der Wissensrepräsentation –

Ментальна модель презентації знань

Schemata und Skripte Схеми і скрипти

Reflexion

Welche Fragen haben Sie?

Запитання?

Motivation **Мотивація**

https://www.google.de/search?q=motivieren+clipart&tbm=isch&tbs=rimg:CQAIAGpe8GNWljiVtD7mIZMQDYGbEaNyEnTP48zqYmpM-LOBExyPQWstOTXonbEVmMJdeUR43fg9fHqsTv-vTKoZfSoSCZW0PuYhkxANEY3CgNxt9EayKhIjgZsRo3ISdM8RkkVxOyVjczUqEgnjzOpiakz4sxFBdd82CzmOwioSCYETHI9Bay05EW_13T1EjMvhXKhIjNeidsRWYwI0RdYBUcwc3BCoqEgl5RHjd-D18ehHdDymq5wxyvSoSCaxO_169MqhI9Ee4oT4Dskzm_1&tbo=u&sa=X&ved=0ahUKEwiujv3Et9TWAhXBSRoKHU4BsMQ9C8IHA&biw=1408&bih=623&dpr=1.36#imgrc=_

https://www.google.de/search?q=motivieren+clipart&tbm=isch&tbs=rimg:CQAIAGpe8GNWljiVtD7mIZMQDYGbEaNyEnTP48zqYmpM-LOBExyPQWstOTXonbEVmMJdeUR43fg9fHqsTv-vTKoZfSoSCZW0PuYhkxANEY3CgNxt9EayKhIjgZsRo3ISdM8RkkVxOyVjczUqEgnjzOpiakz4sxFBdd82CzmOwioSCYETHI9Bay05EW_13T1EjMvhXKhIjNeidsRWYwI0RdYBUcwc3BCoqEgl5RHjd-D18ehHdDymq5wxyvSoSCaxO_169MqhI9Ee4oT4Dskzm_1&tbo=u&sa=X&ved=0ahUKEwiujv3Et9TWAhXBSRoKHU4BsMQ9C8IHA&biw=1408&bih=623&dpr=1.36#imgdii=gZsRo3ISdMXSM:&imgrc=ACUAal7wY1Y86M:

„Aufbauend auf den theoretischen Überlegungen und empirischen Belegen im Rahmen der Forschung zur **Selbstbestimmungstheorie** (DECI & RYAN, 2000) lassen sich Schlussfolgerungen für den schulischen Alltag ziehen, wie der Unterricht (...) gestaltet sein sollte, um motiviertes selbstreguliertes Lernen zu ermöglichen.

So können Lehrkräfte (...) günstige (motivationsförderliche) Lernbedingungen schaffen, indem sie Aufgaben stellen, die an den **Interessen der Schüler orientiert** sind und die Schüler bei einer **autonomen Aufgabebearbeitung** unterstützen.“ LANDMANN/PERELS/OTTO/SCHMITZ, in: WILD/MÖLLER (2009), 63

Translation Slide 44

“Виходячи з теоретичних міркувань та емпіричних доказів на підставі дослідження **теорії самовизначення** (Deci & Ryan, 2000), можна зробити висновки щодо організації повсякденного шкільного життя та класної кімнати (...) для забезпечення мотивованого саморегулювання навчання.

Отож, вчителі можуть (...) створювати сприятливі (необхідні для розвитку мотивації) умови для навчання, пропонуючи завдання, орієнтовані на **інтереси** студентів, та підтримуючи студентів у **самостійній роботі над завданнями**” Landmann / Perels / Otto / Schmitz, in: Wild / Моллер (2009), 63

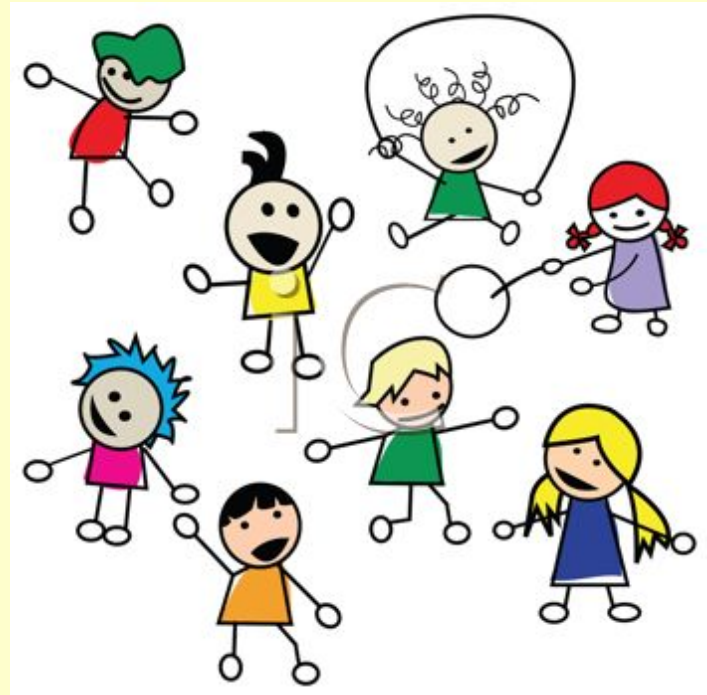
„Um intrinsisch motiviert zu sein, muss die Person sich **frei von äußerem Druck** fühlen. (...)

Die Selbstbestimmungstheorie geht von der Annahme aus, dass alle Menschen zwei grundlegende Bedürfnisse haben:

- **Kompetenz** und
- **Selbstbestimmung.**“

SCHIEFELE, in: WILD/MÖLLER (2009), 157

“Щоби бути внутрішньо мотивованою, людина повинна відчувати себе вільною від зовнішнього тиску. (...) Теорія самовизначення ґрунтується на припущенні, що всі люди мають дві основні потреби: у компетентності та самовизначенні”

Frei und entspannt besser und effektiver arbeiten

Вільно і розслаблено працювати
ефективніше

Ideen einfach umsetzen – wenn man das Geld dazu hat

Просто реалізувати ідеї-
коли для цього є гроші

„Damit es zu einer Transformation von fremdbestimmten (external regulierten) Formen der Verhaltensregulation hin zu selbst bestimmteren Formen der Lernmotivation, im Idealfall vielleicht sogar zur Herausbildung von personalen Interessen kommt, ist aus der Perspektive der Selbstbestimmungstheorie die **Befriedigung von drei psychologischen Grundbedürfnissen** essenziell, und zwar der Bedürfnisse nach

- **Kompetenzerleben**,
- **Autonomieerleben** und
- **sozialer Eingebundenheit.**“

WILD/LORENZ, in: WILD/MÖLLER (2009), 247

Translation Slide 48

„ Для перетворення зовнішньо визначених (зовнішньо регульованих) форм організації поведінки у більш конкретні форми мотивації навчання, навіть для розвитку особистих інтересів, з огляду теорії самовизначення, важливе значення має задоволення трьох головних психологічних потреб, а саме у

- набутті компетентності,
- набутті автономії та
- соціальній інтеграції ".

WILD/LORENZ, in: WILD/MÖLLER (2009), 247

Taxonomie der menschlichen Motivation

Таксономія людської мотивації

intrinsische und extrinsische Motivation als operationalisierte Größen für Lernbegeisterung

Внутрішня та зовнішня мотивація як діяльнісні чинники навчального ентузіазму

nach DECI/RYAN (2000); SEIFRIED /TÜRLING/WÜNSCHE (2009); SCHIEFELE (2009)

Regulations-
stile

Amotivation

extrinsische
Motivation

intrinsische
Motivation

externale
Regulation

introji-
zierte
Regulation

identifi-
zierte
Regulation

inte-
grierte
Regulation

damit verbundene
Prozesse

selbst erlebte Nicht-
Kontingenz
geringe selbst erlebte
Kompetenz
Irrelevanz
fehlende
Intentionalität

hervorstechende
Bedeutung von
externen Belohnungen
oder Bestrafungen

Konformismus
(Fügsamkeit)/
Reaktanz

Ego-Involvement

Betonung auf
Bestätigung durch
das Selbst oder
durch andere

bewusstes Bewerten
der Handlungen

Billigung zur
Erreichung der Ziele
durch das Selbst

Hierarchische
Synthese von Zielen

Kongruenz

Interesse
Freude/ Spaß
inhärente
Befriedigung

wahrgenommene
Verortung der Ursache

unpersönlich

external

eher external

eher internal

internal

internal

f r e m d b e s t i m m t

s e l b s t b e s t i m m t

Letzte Zeile nach
SCHIEFELE (2009), S. 159

Handeln aufgrund von
äußerem Druck
(Belohnung, Bestrafung)

Internalisierung eines
Handlungsziels ohne
Identifizierung

Identifizierung mit
einem Handlungsziel,
aber vorhandene
Konflikte mit anderen
Zielen

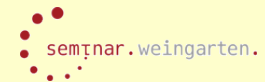
Identifizierung mit
einem Handlungsziel,
ohne Konflikte mit
anderen Zielen

Handlung aufgrund
von handlungsbe-
gleitenden Anreizen

RYAN, Richard M./ DECI, Edward L. (2000). *Contemporary Educational Psychology* 25, 54–67.

SEIFRIED, Jürgen/ TÜRLING, Janosch M./ WÜNSCHE, Cornelia (2009). *Methodische Grundentscheidung und Lernmotivation – ein Überblick über die Befundlage im kaufmännischen Unterricht, Wirtschaft und Erziehung, Heft 11/2009, 359-366.*

SCHIEFELE, Ulrich (2009), *Motivation*, in: WILD, E. / MÖLLER, J. (Hrsg.). *Pädagogische Psychologie, Heidelberg: Springer, 151-177.*

Fachdidaktiksitungen – Beispiel Seminar Weingarten im Fach BWL

Beratender Unterrichtsbesuch

Fachdidaktiksitungen – Beispiel Seminar Weingarten im Fach BWL

Prüfungslehrprobe

Reflexion

Welche Fragen haben Sie?

Чи є у Вас запитання?

**Zusammenfassung
und Überblick**

Узагальнення та огляд

Schulpraktikum

und

Vorbereitungsdienst

Шкільна практика та стажування

Zeiträume – Prüfungsanteile

Періоди - Екзаменаційні сесії

Praxissemester

Практ. семестр

St u d i u m

am Seminar:

- Pädagogik (32 Std.)
- Fachdidaktik
Професійна дидактика (16 Std./Fach)

an der Schule:

- Hospitation
Відвідання відкритого уроку
У школі
- begleiteter Unterricht
заняття з супроводом (> 30 Std.)

Vorbereitungsdienst Стажування (Referendariat)

1. Halbjahr

2. Halbjahr

3. Halbjahr

Семестр

Компактphase
(2 Wochen)
(2 тижні)

am Seminar:

- Pädagogik (102 / 78 Std. (WiPäds))
- Педагогіка
- Fachdidaktik (102 Std./Fach)
- Професійна дидактика

Prüfungen
Екзамен

an der Schule:

- Hospitation
- begleiteter Unterricht
заняття з супроводом (>= 40 Std.)

an der Schule: У школі:

- selbstständiger Unterricht
Самостійні заняття
- (9-11 Std./Woche)
- begleiteter Unterricht заняття з супроводом

1. Ausbildungsabschnitt

2. Ausbildungsabschnitt **Навчальний етап**

Seminar

Ausbilder/in

**3-wöchige
Kompaktphase**

in der Regel:

- 2 beratende **консультації**
U-Besuche/Fach
Відвідування/Предмет
- Schriftliche Rückmeldung
Письмовий зворотний зв'язок

mindestens :

- 1 beratender
консультац.
U-Besuch/Fach
Відвідування/Предмет
- schriftliche Rückmeldung
- **Письмовий**

Prüfungsteile **Екзамен.сес.**

- Schulrecht/-organisation
- DUE
- Lehrproben **Пробні заняття**
- FD-Kolloquia
Колоквіуми
- **Mü. Pr. Päd.**

Begleitende Veranstaltungen **Супровід**

Ausbildungsgespräch(e) **Навчання по телефону**

Schule
Школа

Mentor/in

6 – 8 U-Std./Woche

- davon mindestens 40 Std.
selbst unterrichten
- **самонавчання**

10 – 12 U-Std./Woche

- selbständiger U. mit eigenem Lehrauftrag (in der Regel
mindestens 9 U-Std./Woche) **Самостійні заняття**
- zusätzlich begleiteter U. **Додатк. супровід**

8. Januar
2018

Februar
2018

September
2018

Januar
2019

31. Juli
2019

Mündl. Prüf. Schulrecht und Schulorganisation Усн. екз. «Шкільне право та шкільна організація»	1/13
Mündl. Prüf. Päd./Psy. Усний екзамен « Педагогіка та психологія»	1/13
Lehrprobe (im DUE-Fach) Пробне заняття з фаху	1,5/13
Lehrprobe (2. Fach) Пробне заняття (другий предмет)	1,5/13
Lehrprobe (2. Fach) Пробне заняття(другий предмет)	1,5/13
Dokumentation einer U-Einheit Навчальна документація	1,5/13
Fachdidakt. Kolloquium (DUE-Fach) Професійна дидактика. Колоквіум	1/13
Fachdidakt. Kolloquium (2. Fach) Професійна дидактика (2-й предмет). Колоквіум	1/13
Beurteilung Schulleiter Оцінювання керівника школи	3/13

13/13

Prüfungszeitplan Розклад екзаменів:

<p>Ende 1. oder Beginn 2. Ausbildungshalbjahr Початок першого, або кінець 2 навчального року</p>	<p>am Seminar На семінарі</p>	<p>Mündl. Prüf. Schulrecht und Schulorganisation Усний екзамен – «Шкільне право та шкільна організація» →Note Оцінка</p>
<p>Im 2. Ausbildungshalbjahr Другий навчальний рік</p>		<p>Dokumentation einer U-Einheit Документація →Note Оцінка</p>
<p>Im 3. Ausbildungshalbjahr Третій навчальний рік</p>	<p>jeweils an Schule Щоразу у школі</p>	<p>Lehrprobe (im DUE-Fach) Пробне заняття →Note</p>
		<p>Lehrprobe (2. Fach) Пробне заняття Fremdprüfer Іноземні аудитори →Note</p>
		<p>Lehrprobe (2. Fach) →Note</p>
<p>Im 3. Ausbildungshalbjahr</p>	<p>ein Tag am Seminar</p>	<p>Mündl. Prüf. in Pädagogik und Pädagogischer Psychologie Усний екзамен з педагогіки та педагогічної психології →Note</p>
		<p>Fachdidakt. Kolloquium Професійна дидактика. Колоквіум →Note</p>
		<p>Fachdidakt. Kolloquium Професійна дидактика. Колоквіум →Note</p>

